

Ett grönare liv

Det börjar röra på sig i södra Indiens terrakottajordar. Bönderna samlas och minns andra odlingsmetoder än de med kemikalier. Inte minst hoppas de på en förändring.

Gudstjänsten har precis slutat. Tystnaden kommer till vår del av Keeranur. Den indiska småstadens tystnad. En tystnad som innebär fläkten som surrar, motorcyklar som kör förbi och barnens lek på gatan. Keeranur är en liten stad med stora ljud. Jag har en tuta, alltså finns jag. Det bor omkring 20 000 människor här, ingen vet exakt hur många. När vi rör oss på gatorna är vi alltid omgivna av människor. Vi är två folkhögskoleelever med ett intresse för en hållbar utveckling och ekologiskt jordbruk. Här är vi för att möta detta på gräsrotsnivå.

Redan efter någon vecka börjar vi urskilja personer och var de hör hemma. Som mannen vi köper frukt av och kvinnan vi brukar möta på eftermiddagen vid kaffestället i närheten av där vi bor.

Busstationen är stadens hjärta, här finns grönsaks- och fruktmarknaden, banken samt småbutiker som erbjuder allt man kan tänkas behöva. Trafiken är konstant; bussar, motorcyklar, cyklar och tjurar. Kossorna lunkar omkring, ett lugn i detta virr-varv av intryck.

I Keeranur följer vi organisationen Velichams arbete med hållbart jordbruk. Velicham är en av de många NGO:s (politiskt obunden organisation) i Indien som arbetar med landsbygdsutveckling genom att verka för ett ekologiskt och småskaligt jordbruk. Vi fick möjlighet att möta de bönder som Velicham arbetar med.

Bönderna berättade om den problematik men även de lösningar som finns. I Indien arbetar drygt 60 procent av befolkningen inom jordbruket. Med små modeller jobbar Velicham för en stor förändring.

EN MOTORCYKEL TAR OSS UT TILL byar, fält och möten med bönder. En av de första vi träffar är en man i 40-års åldern som vi möter på en landsväg, barfota och med en blå handduk över axeln. Han heter Nadarajan och blir en av de vi träffar vid flera tillfällen under vår vistelse.

Nadarajan liksom många andra av Indiens bönder började under den så kallade gröna revolutionen på 1960- och 1970-talet att odla med hjälp av kemikalier. Fröerna som introducerades med den gröna revolutionen var hybridfröer som kräver kemikalier och mer bevattning. Ett nytt jordbruk med odling av endast en gröda, så kallade monokulturer, kortare odlingsåsonger med mindre vila och kemikalier bidrog till att böndernas jordar började utarmas.

Syftet med den gröna revolutionen var att öka spannmålsproduktionen. Produktionen ökade men i längden klarar inte jorden av det intensiva jordbruket. Idag börjar priset på kemikaliska gödnings- och bekämpningsmedel att öka. Därför börjar odlingsmetoder som användes innan den gröna revolutionen att återigen uppmärksammas.

Nadarajan minns sina föräldrar och jordbruket innan den gröna revolutionen. Då odlades traditionella grödor med ekologiska metoder som passar den torra marktypen i området. Idag börjar man återgå till de traditionella grödorna samtidigt som man övergår till ekologiska odlingsmetoder. Med ekologiska gödnings- och bekämpningsmedel minskar kostnaden för produktionen. Odlingarna var innan främst till för självförsörjning

Nadarajan visar och berättar om varför han har övergått till ekologiskt, och varför han gör det han gör. Några av hans fält ingår i Velichams projekt, han får då stöd och kunskap till sin ekologiska odling.

medan många grödor idag odlas för marknaden. Självförsörjningen är idag fortfarande viktig för de småskaliga bönderna. Av Nadarajans skörd går drygt en tredjedel till att täcka de fyra familjemedlemmarnas behov, resten går till försäljning.

NÅGRA DAGAR SENARE TRÄFFAR VI Nadarajan i hans hem. Vi sitter i det lilla hus som utgör familjens all- och sovrum. En lina genom rummet fungerar som garderob och det står en säng längs ena väggen. Bastmattorna som på natten fungerar som madrasser ligger i en hög. Vi slår oss ner på de utplacerade plaststolarna. Vi bjuds på sött te och ännu sötare kardemummagröt. Nadarajan berättar om de småskaliga böndernas situation.

–Det är inte lätt att vara småskalig bonde i Indien, säger han och berättar om problemen med torka men även om bristen på rättigheter för bönderna. En brist kopplad till orättvisa priser och livslånga skulder som leder till otillräcklig matförsörjning. Det finns också brist på arbetskraft då många väljer att lämna landsbygden för städerna. Arbetskraften blir dyrare, samtidigt följer inte priserna utvecklingen vilket leder till en obalans när bönderna säljer sin skörd.

Priserna på flera av grödorna bestäms av delstatsregeringen. Detta pris stämmer inte överrens med böndernas behov, menar Nadarajan. Genom mellanhänder blir priserna ännu lägre.

–De vet inte om riset växer i träden eller på marken, men de

bestämmer priset, säger Nadarajan om delstatsregeringen.

Någon behöver komma ut i byarna för att prata med bönderna. Politik är det enda som kan förändra böndernas situation.

Nadarajan menar att de småskaliga bönderna måste gå samman, gemensamt i grupper eller genom NGO:s, för att kunna påverka politiskt.

–Jag måste först och främst vara bonde. Jag är också ledare för gruppen, för att representera dem inför regeringen. Om jag inte själv är bonde kan jag inte representera bönderna.

Nadarajan är också ordförande i Traditional Seed Producer Association. Organisationen består av bönder som odlar traditionella grödor som har gått samman för att stödja varan- ▶

"Alla vet att Indien är ett jordbruksland, utom Indiens regering", säger bonden Nadarajan som är en av de bönder som Sydasiens skribenter träffar under sin resa i södra Indien.

dra. Traditionella grödor som sorghum och hirs passar den torra jorden och är mer näringsrika än det vanliga vita riset. Genom en fröbank sparar och byter bönderna gemensamt traditionella fröer. En fröbank syftar till att öka produktionen på den torra marktypen genom odling av traditionella grödor med ekologiska odlingsmetoder vilket ger en säkrare tillgång på mat.

Ett av de viktigaste målen med fröbanker är att bönderna ska ha tillgång till fröer för hela odlings säsongen och på det sättet slippa ta lån för att köpa fröer utifrån.

Det vanligaste sättet att låna bland de indiska bönderna är att låna från privata penningutlånare som tar höga räntor, vilket gör det svårt att betala tillbaka lånen. Många hamnar i skuldfällor som är svåra att ta sig ur.

TRADITIONELLT HAR BÖNDER SPARAT fröer från den egna skörden för att använda de kommande säsongerna. Bönder har även bytt fröer sinsemellan eller sålt dem. 2004 kom ett lagförslag, Seed Act 2004, för kontroll och utveckling av fröers kvalitet. Förslaget tar upp regler för användning och försäljning av fröer då de måste certifieras och nå upp till vissa kvalitetsstandarder. Bönder är skyddade från lagförslaget genom att de får odla, spara och byta ocertifierade fröer.

Men fortfarande måste fröerna uppnå de kvalitetskrav som sätts upp. Dessutom måste de fröer som säljs certifieras. Inspektörerna som granskar att reglerna efterlevs kommer att ha rätt att oanmält besöka gårdar och kontrollera att lagen efterföljs. Om de misstänker att bönder säljer ocertifierade fröer har de rätt att beslagta frö-

erna och utfärda böter. Inspektörerna har stor frihet och tillsammans med korruption kan detta bli ett stort problem för bönderna som redan har lågt förtroende för tjänstemännen, menar Camilla Ståhlberg miljökonsult för Svalorna, Indien–Bangladesh.

–Det finns en risk att lagförslaget resulterar i att bönderna upphör helt med att lagra traditionella fröer, för att undvika eventuella problem med inspektörerna, säger Camilla.

"Det kommer att förstöra för oss", är svaret vi ofta får när vi frågar hur Seed Act 2004 kommer att påverka de småskaliga bönderna. Utan att det är lagens mening blir den indirekt orsak till att bönderna slutar spara sina fröer och börjar köpa certifierade fröer för att undvika eventuella problem med inspektörerna. Fröbanker blir en trygghet för bönderna där de gemensamt kan lagra och byta fröer inom gruppen.

–Alla vet att Indien är ett jordbruksland, utom Indiens regering, säger Nadarajan som fortsätter att kämpa både politiskt och genom sitt jordbruk.

Senast deltog han i en kampanj för att delstatsregeringen skulle sätta ett högre inköpspris på ris. Nadarjan kämpar och odlar inte bara för sig själv utan även för en förändring för alla bönder.

Vi lämnar hans by med solen i ryggen och konstaterar att hans ekologiska skördar inte endast handlar om att rädda miljön, som diskussionen i Sverige främst kretsar kring.

Det handlar i stället om framtida skördar. Om att ordna mat på bordet. Om trygghet.

TEXT & FOTO: Cornelia Johnson & Jennie Gustafsson
Nordens folkhögskola Biskops Arnö – Ekologi och global solidaritet

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.